

Nr. 1/2007 – Årgang 12

Samleskinnen

Medlemsblad for Rogaland Elektromontørforening

Fra demonstrasjonen utenfor Folkets Hus i Oslo den 27. februar. Fotograf: Geir Løkke.

Dette er noe av det som du kan lese om i Samleskinnen:

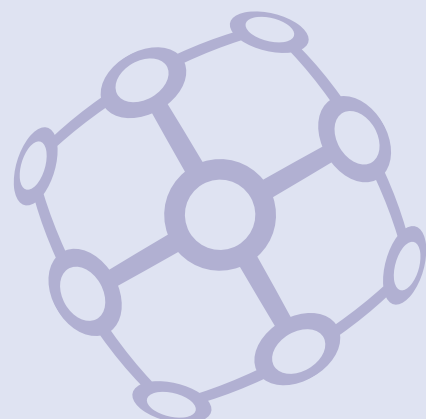
Lærlingspalten

Pensjonsmøte

To av tre tvister vunnet

Aktiviteter våren 2007

Årsmøte i klubbene

Samleskinnen

Utgitt av:

Rogaland Elektromontørforening

Lagårdsveien 124

4011 Stavanger

Mandag–fredag 08.00–15.30

Hjemmeside: www.rele.no

E-post: firmapost@rele.no

Telefon:

Stavanger 51 84 04 50

Haugesund 52 71 31 38

Faks:

Stavanger 51 84 04 80

Haugesund 52 71 79 98

Leder:

Øivind Wallentinsen 51 84 04 53

Mobil: 908 97 703

E-post: wallentinsen@rele.no

Kontormedarbeider:

Anne Marie Haug Moen 51 84 04 50

E-post: amh.moen@rele.no

Organisasjonssekretær:

John Helge Kallevik

Tlf.: 51 84 04 54

Mobil: 908 97 701

E-post:

jhkallevik@rele.no

Egil Willy Kristensen

Tlf.: 51 84 04 52

Mobil: 908 77 702

E-post:

kristensen@rele.no

Annonse:

Ta kontakt med Stavangerkontoret.

Deadline:

Nr. 2-2007 = 29. mai

Nr. 3-2007 = 01. september

Nr. 4-2007 = 23. november

I posten ca. 4 uker etter deadline

Ettertrykk med gjengivelse av kilde tillates.

Redaktør: Kai Christoffersen

Mobil nr.: 930 22 923

E-post: kchristo@c2i.net

Redaksjonen: Arbeidsutvalget

Opplag: 2.000

Trykk: Allservice, Stavanger

Leder

Det går nå mot vår og sommer og da er det naturlig for meg å starte med årets lønnsoppgjør. Det sentrale lønnsoppgjøret i år er for de som er omfattet av Landsoverenskomsten for elektrofagene (LOK) bare matematikk som der er ved hvert mellomoppgjør. Hvor stort det sentrale tillegget blir, er i skrivende stund ikke avklart, men jeg tror kanskje det blir lavere enn en god del har sett for seg. Hvis det blir slik at det sentrale tillegget blir lavere enn det burde blitt, betyr det at virkningen av dårlig betalte arbeidstakere kommer til uttrykk i statistikken. Det forteller oss også at et stort antall av arbeidstakere har hatt dårligere betaling enn hva som var lønnsgjennomsnittet for 2005. Dette er en utvikling som vi må ta alvorlig og som vi vil følge opp når resultatet av den sentrale delen av mellomoppgjøret er klart.

Den lokale andelen av årets lønnsoppgjør er det den enkelte klubb som må håndtere opp mot egen bedrift. I forhold til LOK § 3E er dette en avtale vi kan kreve forhandlinger på «hver» dag i hht. Hovedavtalebestemmelsene, men det er også slik at klubb og bedrift må være enige før avtalen endres. Hvis det ikke oppnås enighet legges det sentrale tillegget opp på den eksisterende avtalen. Sentralbanksjefen har uttalt at et oppgjør på ca 5% vil bedriftene klare bra så det kan være en start uten at vi skal legge for stor vekt på akkurat det. I tillegg viser statistikken at lederne hadde en lønnsutvikling på over 12% og hvis en legger til opsjonene så er lønnsutviklingen for denne gruppen på over 20%. Vi må sørge for at vi får vår andel av verdiskapningene i bedriftene. Arbeidssituasjonen og ordreserverene i bransjen bør være gode argumenter for å heve lønningene. I tillegg til de lokale forhandlingene på § 3E har vi etter overenskomsten anledning til å benytte akkordtariffen for å øke lønna. Det viser seg at de fleste som benytter akkordtariffen øker lønna samt at bedriften også tjener penger på jobbene. Vi har tidligere sagt at de som ønsker å forsøke seg på akkord må ta kontakt med fagforeningen så skal de få den hjelpen og støtten som trengs for å kunne bruke akkordssystemet.

Jeg vil da gå litt videre å si litt om etterutdanning. Vi vet at de fleste bedriftene bruker mye penger på å etterutdanne sine ansatte så slik sett skulle alt være bra. Problemet er at det bare i liten grad er montørene som det brukes penger på, bedriftene prioriterer i stor grad ledere og mellomledere. Med dette som bakgrunn samt de endringene som er foretatt i LOK både oppgjøret i 2004 og 2006 har vi startet et arbeid i fagforeningen som har som mål at fagforeningen skal arrangere tekniske kurs for medlemmene. Vi er i gang med en kartlegging (liten versjon) over hvilke kurs medlemmene ønsker seg. Videre ser vi for oss å arrangere noen temakvelder der ny teknikk er hovedinnholdet, men der vi også sier litt om sakene vi jobber med i fagforeningen. Tanken med dette er at medlemmene skal bli inspirert til å ville gå på kurs (dersom de ikke allerede er det). Tilslutt vil vi da med bakgrunn i kartleggingen og tilbakemeldingen fra temakveldene sette opp kurs som skal treffe så mange som mulig. Vi ser for oss at fagforening dekker de kostnadene det er i forbindelse med kursene. Den enkelte må før de får dekke noe av fagforeningen gjøre en forespørsel til sin arbeidsgiver og få et skriftlig avslag hvis arbeidsgiver ikke vil dekke kurskostnadene og lønn. Jeg håper at dette vil bli et godt bidrag til å bringe etterutdanningsaken videre.

Tilslutt vil jeg si litt om den såkalte «Valla-saken». Etter min mening kan vi i ettertid oppsummere at mediene ikke tar noen slags menneskelige hensyn og at mediene i realiteten er i stand til å «velte» hvem det skulle

Fortsettelse side 31

Innhold

<i>Lederen har ordet</i>	2
<i>Redaktørens hjørne</i>	3
<i>Halvårsmøte i fagforeningen.</i>	4
<i>Behersk media og du behersker verden!</i>	5
<i>Bedre tilrettelegging og tettere oppfølging av sykmeldte</i>	6
<i>Pensjonsmøte</i>	6
<i>Har vunnet to av tre tvister</i>	7-8
<i>En seier for fornuften og rettferdigheten</i>	8
<i>Både EL & IT Forbundet og Fellesforbundet ønsker at 14/21-rotasjon skal bli et varig alternativ</i>	8
<i>Mobbing på arbeidsplassen</i>	9
<i>LOs representantskap har behandlet tjenstedirektivet og gjort følgende vedtak</i>	9
<i>Landsstyremøte den 6 og 7 februar</i>	10
<i>Lerling spalta</i>	11
<i>Trondheimskonferansen</i>	11-12
<i>Trondheimskonferansen</i>	
<i>En ny nasjonal orden</i>	12-13
<i>Samling for felles kamp for arbeid og faglige rettferdigheter</i>	14-15
<i>Aktiviteter våren 2007</i>	15-16
<i>Vaktliste for 2007</i>	17
<i>Distriktstariffkonferansen</i>	18
<i>Akan</i>	19
<i>Berdifter trekker medlemmer for kurs som er bedriftenes ansvar</i>	19
<i>Offshore med dårlig vær</i>	20
<i>Sudoku og spørsmål</i>	21
<i>Årsmøte i klubbene</i>	22-23
<i>Noen ord fra Leder i Ungdomsutvalget</i>	23
<i>Konferanse om EUs tjenstedirektiv</i>	23-24
<i>Refleksveter skal være CE-merket</i>	25
<i>Arbeidstiden redusert med en tredel etter krigen</i>	25-26
<i>Tjenstedirektivet</i>	26
<i>Rapport fra utvalgene</i>	27
<i>Fylkeskonferanse i Rogaland</i>	28
<i>Foreløpig innkaling til Årsmøte</i>	29
<i>Skal eldre jobbe lenger</i>	29-30
<i>Forutsigbar pensjon</i>	31

Redaktørens hjørne

I 12 år har fagforeningen laget medlemsblad som har utviklet seg i takt med tiden. De gode tilbakemeldingene på bladet gjør at styret prioriterer arbeidet med bladet og ser til at de vedtatte 4 utgivelsene i året blir fulgt.

Det er meget stor aktivitet i fagforeningen og det henger nok sammen med den store aktiviteten det er i bransjen. Det er likevel viktig å få medlemmer og tillitsvalgte til å delta på de aktiviteter som fagforeningen arrangerer som, medlemskurs, tillitsmannskurs, årsmøter og lignende.

Det er mange vanskelige saker og både bedriften og de tillitsvalgte har et ansvar for å behandle mange av disse sakene korrekt. Det kan være forhold rundt inn og utleie, godkjenning av DSB for innleie av utenlandsk arbeidskraft. Det kan være avtaler om arbeidstid, anleggsavtaler og godkjenninger av rotasjonsordninger.

Neste nummer av Samleskinnen skal trykkes før sommerferien og har deadline den 29. mai. Redaksjonen håper på klubbens bidrag og de aller fleste er i stand til å skrive noen få ord fra aktiviteter i egen klubb og bedrift.

Vi har et allsidig medlemsblad og mest størst vekt på lokale forhold og saker, men trenger hjelp for å holde en god kvalitet.

Parallelt med å lage Samleskinnen holder jeg også på med fagforeningens historiebok. Håper alle kan se gjennom klubbens arkiver og finne bilder og historier som kan være greit å ha med i historieboken. Utfordringen med historieboken er å kunne begrense seg slik at den ikke blir en mammut utgave og at en blir ferdig i tide!

***Fagforeningens styrke,
er din sikkerhet!***

Halvårsmøte i Fagforeningen

Av: Kai Christoffersen

Meget bra engasjement, men fortsatt litt dårlig oppmøte!

Representantskapsmøte ble holdt den 7. desember på Folkets hus i Stavanger og ble meget bra, selv om fremmøte kunne vært en del bedre.

Fagforeningsstyret hadde satt av to viktige saker på dagsorden og det var Landsmøte 2006 og EU sitt tjenstedirektiv. I tillegg hadde man budsjett for 2007. Representantskapsmøte valgte Therese Anita Holmen og Leif-Egil Thorsen som dirigenter, og som vanlig ble sekretærene John Helge Kallevik og Egil Willy Kristensen.

Mange av de tillitsvalgte på møte var godt orientert om Landsmøtets behandling av saker og valg. Men Øivind orienterte nøkternt om de seirene vi hadde hatt og de tapene vi fikk. Distriktets delegasjon hadde uansett gjort godt arbeid og fungerte meget godt i sammen. Også i debatten til denne saken kom det kritikk mot å bruke en helg for å avholde et Landsmøte. En annen sak som ble lagt frem var ønske om å få en presentasjon av kandidatene til valgene.

Øivind Wallentinsen takker Ingrid Fiskaa og Henrik Kvadsheim som innleder på halvårsmøte.

Til punktet om EU sitt tjenstedirektiv hadde fagforeningen fått Ingrid Fiskaa fra SV og Nei til EU som innleder, og Henrik Kvadsheim fra Europabevegelsen som mot innleder.

Begge hadde gode innledninger, men Ingrid var nok den som snakket best med salen og hadde de beste argumentene for bruk av Veto-retten.

Hennes viktigste punkter var at tjenstedirektivet er usolidarisk og svekker rettigheter. At det gir mer sosial dumping. At politikk blir juss og tolkninger vil bli lagt til EF-domstolen.

To av våre dyktige tillitsvalgte på plass på halvårsmøte. Rita Pedersen og Therese Anita Holmen

Henrik Kvadsheim mente at frykten var overdrevent og ba oss merke oss at fagbevegelsen ellers i Europa var nå fornøyd med det korrigererte tjenstedirektivet.

Det beste med denne debatten var at mange tillitsvalgte tok ordet til debatt og det var mange av de som vanligvis ikke ber om ordet, som hadde noen svært gode innlegg fra talerstolen. Dette var veldig positivt, for EU debatten kan være vanskelig og tjenstedirektivet er vanskelig, men som det ble sagt i debatten; tjenstedirektivet kommer til å ha betydning for oss uansett resultat.

Budsjett for 2007 ble fremlagt av kasserer Morten Ravn Hagen som benyttet anledningen til å takke for seg. Han forklarte at han ikke tar gjenvalg ved årsmøte til våren og ville heller ikke være aktivt med i fagforeningsarbeidet i resten av perioden. Kasserer mente at tallene var gode og han var fornøyd med at det ble satt av mye midler til skoloring av tillitsvalgte og medlemmer.

Det var ingen i salen som ønsket ordet til dette punktet på dagsorden og budsjettet ble enstemmig godkjent.

Representantskapet ble avsluttet omtrent på tiden som det var planlagt og dirigentene fikk forsamlingen gjennom alle saker på en utmerket måte. Alle fremmøtte fikk også hver sin dokumentmappe med fagforeningens sin nye logo på.

Behersk media og du behersker verden!

Av: Kai Christoffersen

Fredag den 15. desember 2006 arrangerte LO i Stavanger kurs i media trening og rundt 30 deltakere fra mange av fagforeningen i Rogaland hadde funnet veien til Lagårdsveien.

Dette var et overraskende godt kurs og mange nyttige tips ble notert. Noen av deltakerne hadde ved flere anledninger måtte forholde seg til media, enten som tillitsvalgt eller politiker. Andre deltakere hadde aldri blitt intervjuet, laget leser innlegg eller på andre måter måtte forholde seg til journalister og media.

Den tidligere NRK Rogaland journalisten Tor Øyvind Skeiseid, har i dag eget firma som heter Livsgnisten og arrangerte dette media treningskurset på en god og underholdene måte. Han fikk alle til å bidra og kursdeltakerne trivdes godt, selv om en ble konfrontert med journalistisk pågåenhet.

En artig oppgave var å få tildelt en politiker hatt og så delta som paneldebattant som i Holmgang. Jeg

sagt vant jeg debatten med stor overbevisning om den enkeltes valgmuligheter og at dette regulerer samfunnet selv.

Erfaringen var at det er mye enklere å være en uansvarlig FrP politiker, enn ansvarlig og troverdig politiker fra de andre partiene.

Opplegget var så bra og interessant at min første tanke var at dette må flere av våre tillitsvalgte få oppleve. Studieutvalget bør vurdere eget kurs for våre medlemmer og tillitsvalgte, eller i hvert fall ta det med i en eller annen form i de allerede planlagte tillitsmannskursene.

En vet aldri når behovet er der for et slikt kurs, men de fleste tillitsvalgte må være forberedt på at TV eller radio kommer for å lage et intervju med nettopp deg. Det kan være forhold på bedriften som nedleggelse, konkurs eller oppkjøp. Mange tillitsvalgte sitter i bedriftens styrer og er de forberedt på en mikrofon tett

Tor Øyvind Skeiseid holdt mediatreningskurs.

skulle være FrP politiker og min politiske motstander skulle representere SV. Oppgaven var å argumentere for søndags åpne kjøpesentre og Tor Øyvind Skeiseid startet med å spørre meg om ikke folk hadde nok av muligheter til å foreta sine innkjøp, uten at også søndag skulle bli en hverdag!

Hele seansen tok i underkant av ti minutter og selv-

opp i ansiktet, med spørsmål om hvorfor styret stemte for å flytte bedriften til utlandet?

Alle deltakerne fant kurset nyttig og om en bare føler seg litt tryggere om en slik situasjon skulle oppstå, så er mye gjort. Da får man kanskje den pausen man trenger for ytterligere å kunne forberede seg å vise at en «ikke er en pusekatt!»

Bedre tilrettelegging og tettere oppfølging av sykmeldte

Av: *Arbeidstilsynet*

De nye sykefraværsreglene i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven innebærer en tydeliggjøring av ansvar og en tettere, raskere og mer forpliktende dialog mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

– Med økte ressurser vil Arbeidstilsynet fra i dag forsterke innsatsen med veiledning og tilsyn for å hindre at forhold ved arbeidet eller arbeidsplassen forårsaker sykdom eller skade. Vi vil øke antall tilsyn med sykefravær som hovedtema, og vi vil skjerpe vårt fokus på forebyggende arbeid, sier direktør i Arbeidstilsynet, Ingrid Finboe Svendsen.

For arbeidsgiver medfører endringene større forpliktelser når det gjelder tilrettelegging og oppfølging av sykmeldte. For arbeidstaker innebærer endringene en større medvirkningsplikt.

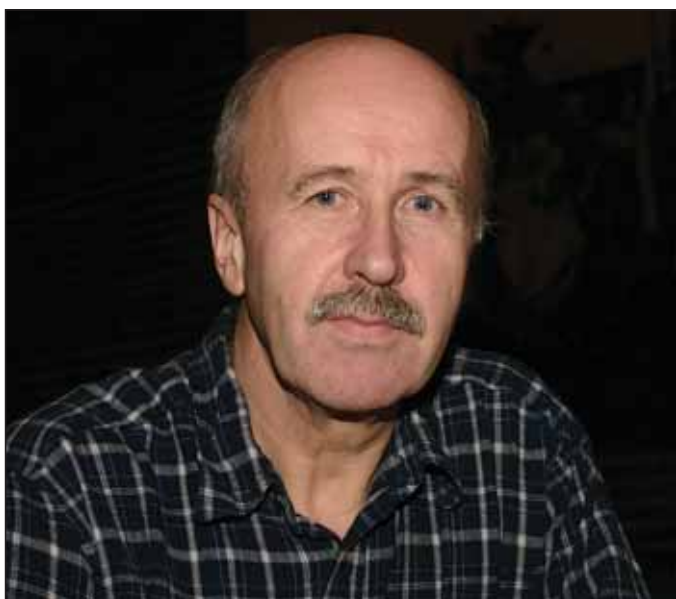
Det stilles nye krav til mer aktivitetsorienterte tiltak tidligere i sykmeldingsperioden, og det gis bedre mulighet for kontroll og sanksjoner.

De nye reglene for sykefravær har ikke til hensikt å presse folk som er for syke til å jobbe. Hensikten er å hjelpe arbeidstakere med ulik arbeids- og funksjonsevne, slik at ikke flere enn nødvendig faller ut av yrkeslivet. Dersom medarbeidere blir syke, skal arbeidsgiver følge opp og legge til rette, slik at de raskest mulig kan komme helt eller delvis tilbake i arbeid igjen. Arbeidstilsynet skal bidra, både med veiledning og kontroll.

Lovendringene er et av resultatene av Sykefraværsutvalgets arbeid som ble lagt fram i november 2006. De er en presisering av tidligere lovendringer og i tråd med Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv.

Pensjonsmøte Folkets Hus den 12.12.2006

Av: *Kai Christoffersen*

Stein Aamdal.

Den nye pensjonsfellen kan ramme mer enn 90 % av LO sine medlemmer!

Tirsdag den 12. desember hadde LO Stavanger invitert til møte på Folkets hus om fremtidens tidligpen-

sjon og avtalefestet pensjon. Møte startet kl 18.00 og sørgelig få hadde tatt seg tid til å høre en av de virkelige gode innledere om pensjonsranet.

Stein Aamdal fra Aker Verdal har brukt mye tid og satt seg godt inn i problematikken om tidlig pensjon. Han viste til enkle regnestykker som bekrefter det alle frykter, at den enkelte vil tape mange penger på å pensjonere seg før fylte 67 år. Stein Aamdal og Aker Verdal klubben har startet «Aksjon Forsvar AFP» og Aker Verdal klubben har bevilget 1 million kroner til aksjonen. Også andre klubber og fagforeninger har bevilget penger til denne viktige aksjonen.

Ved å bruke tallene fra pensjonsutvalget knuste han myten om at tapet ikke er stort for en som velger å gå av med AFP. Det viktigste nå, mente Stein, er å få alle til å sette seg godt i tallene og studere stortingsmelding nr 5. En må ikke tro at en kan stole på at de tillitssvalgte eller fagforeningsledelsen har gode kunnskaper om pensjonen. Dette må en selv ta ansvar for. Det er kunnskap som er makt og Aksjon Forsvar AFP lager informasjons materiale og kurs som kan brukes for å få kunnskaper til å kle nakne de politikere som hevder at virkningen av pensjonsforliket er minimale.

Noen poenger som Stein Aamdal viste til er:

- De yrkesgrupper som mottar minst pensjon i færrest år betaler for levealderøkning hos de som er høytlønte og lever lengst og mottar mest pensjon.
- Gjennomsnittlig levealder dekker over forskjellene mellom ulike faggrupper / klasser.
- Levealderen øker raskere for de med de best betalte og letteste jobbene.

En undersøkelse som Aker Verdal har gjort viste at av deres 117 pensjonister så:

- Nådde 3 % folketrygden ved 67 år!
- Gikk 30 % av med AFP siden 1994!
- Forlot 67 % bedriften som uføre!

Det som bekymrer er at de yrkene som har en stor arbeidsbelastning vil være de som kommer dårligst ut av endring til ny pensjon. Mange av våre medlemmer har ikke mulighet til å velge å stå i arbeid til de er 70 år gamle, rett å slett fordi helsen ikke holder. Her må medlemmer og tillitsvalgte våkne slik at kampen for å beholde pensjon for våre medlemsgrupper står i høyeste fokus!

Har vunnet to av tre tvister

EL & IT Klubben i Fabricom vant frem med kravet om reisetid for arbeidet på Melkøya

Av: John Helge Kallevik

Rørlegging gjort av fagarbeidere.

Fabricom hadde arbeid på Melkøya og gikk en arbeidstidsordning, 14 – 21 ordning.

Mens andre på anlegget, blant annet Aker Kværner, måtte si fra seg reisetid ved jul, påske, pinse og sommerferie, gjorde ikke Fabricom klubben det.

Det oppstod uenighet i bedriften mellom klubb og bedrift. Klubben hevdet at Landsoverenskomsten § 9 skulle gjelde, også for denne arbeidstidsordningen selv om arbeidet ikke stoppet opp med jul, påske, pinse og sommerferie. Det var riktignok stengt anlegg første jula på anlegget.

Sigurd Holm med rorbøymaskinen på Melkøya.

Saken ble sendt til forbundet for at de skulle føre saken mot NELFO/TELO.

Partene ble enige og slo fast bestemmelsene i Landsoverenskomstens § 9, hvor det skal betales for reisetid ved oppstart og avslutning av anlegg, og for reise ved jul, påske, pinse og sommerferie.

En seier for fornuften og rettferdigheten:

industri rørleggere, instrument rørleggerne er anerkjent som fagarbeidere.

Partene (EL & IT Forbundet og TELFO) har blitt enige om at disse fagarbeiderne skal ha fagarbeidertillegg.

Av: John Helge Kallevik

Vi er veldig glad for at partene (EL & IT Forbundet og TELFO) tok en fornuftig beslutning om at industrirørleggerne (populært kalt instrumentrørleggere) skulle anerkjennes som fagarbeidere og skal ha fagarbeidertillegg.

Fabricom har hatt mange industrirørleggere ansatt som instrumentrørleggere. Disse har fått fagarbeiderlønn men ikke fagarbeidertillegg.

Saken har vært tvistet en gang før uten at forbundet ville føre saken videre. Den gangen førte vi tvisten utfra at de hadde industrirørleggerfaget i bunn og hadde arbeidet innen automatikkmekanikerfaget. Forbundet ville ikke føre saken med bakgrunn i at en skal ha fagbrev i forhold til det arbeidet som skal utføres. Til sammenligning kan vi tenke oss at energimontørene også skal kunne utføre selvstendig arbeid som elektriker eller at en elektriker skal kunne utføre selvstendig høyspentarbeid.

Hvis vi skulle føre saken en gang til måtte vi ha hjelp av skoleverket og prøvenemda innen industrirørleggere. Vi tok kontakt med Åkrehamn Videregående skole, industrirørlegger linja. I tillegg tok vi kontakt med prøvenemda for industrirørleggerfaget sin leder. Både skolen og prøvenemda støttet at arbeidet de var arbeidet som industrirørlegger. I følge læreplanen for mekaniske fag er det to fag som er omtalt i forhold til denne rørleggingen.

Vi var på Melkøya og besøkte industrirørleggerne og tok bilder som dokumentasjon på det arbeidet de utførte.

Forbundet førte saken mot NELFO/TELFØ med krav om at industrirørleggerne skulle ha fagarbeidertillegg etter overenskomstens bestemmelser.

Partene ble enige om at disse var fagarbeidere og skulle ha lønn og fagarbeidertillegg etter Landsoverenskomstens bestemmelser.

Både EL & IT Forbundet og Fellesforbundet ønsker at 14/21-rotasjon skal bli et varig alternativ.

Av: www.elogit.no

Men betingelsen er at ordningen baserer seg på 33,6 timers uke, sier forhandlingsleder Jan Olav Andersen i EL & IT Forbundet. Når en arbeider 12 timers dag 14 dager i strekk, nærmer man seg den smertegrensa, sier forhandlingsleder i EL & IT Forbundet, Jan Olav Andersen, til Frifagbevegelse.

Bakgrunnen for uttalelsen er at International Research Institute Stavanger (IRIS) på oppdrag fra Aker Kværner har vurdert ordningene, og hovedkonklusjonen har vært klar: De som går 14/21-rotasjon er meget godt fornøyd med arbeidstidsordningen. Denne arbeidstidsordningen erstatter en 12/9-rotasjon med 10,5 timers arbeidsdag.

I 14/21-ordninger arbeider personellet 12 timers dag, avbrutt av tre pauser på til sammen én time.

Og forskernes hovedkonklusjoner er:

- Det er den lange friperioden på tre uker som gjør ordningen attraktiv.
- Det er de yngste som sliter mest med ordningen.
- De eldste arbeidstakerne er mest tilfreds.
- En 14/21-ordning oppleves som en familievennlig arbeidstidsordning.

Mobbing på arbeidsplassen

Av: Kai Christoffersen

Alle har nok fått med seg LO sin største sak i media de siste månedene. Jeg tror ikke lenger på at dette er et skuespill for å promotere LO sin mobbekampanje.

Men denne saken har ført til mange spørsmål fra tillitsvalgt om hvordan jobbe med mobbe saker. Hvordan kan dette oppdages og hvordan kan en gjøre noe med, og spesielt viktig, hvor er det hjelp å få.

Det første en kan starte med er Arbeidstilsynets definisjon på mobbing: *Det er mobbing når en person gjentatte ganger og over tid utsettes for negative handlinger. Dette kan dreie seg om trakassering, plaging, utfrysing, sårende eriting o.l. Det er typisk for situasjonen at offeret ikke er i stand til å forsvare seg. Dersom partene som står mot hverandre er like sterke eller det handler om enkeltstående episoder, defineres det ikke som mobbing.*

Det finnes mange nettsteder for barn og unge som tar opp mobbing som tema, men få plasser for voksne og arbeidslivet. Noen er det og en av de bedre er «jobbing uten mobbing», som er et samarbeid med arbeidstilsynet.

Ansvar og roller i følge Arbeidsmiljøloven

Aktørene på en arbeidsplass har ulike roller og dermed forskjellig ansvar relatert til mobbeproblematikk. Både arbeidsmiljøloven og hovedavtalene mellom partene påpeker imidlertid nødvendigheten av medvirkning og samarbeid for å oppnå et godt arbeidsmiljø.

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidet organiseres og ledes på en slik måte at ansatte ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger. Det er arbeidsgi-

vers plikt å iverksette de tiltak som er nødvendige for å forebygge og håndtere mobbing på arbeidsplassen.

Arbeidstaker som har til oppgave å lede andre arbeidstakere skal påse at hensynet til HMS blir ivaretatt under utførelse av arbeidsoppgavene som hører under deres ansvarsområde.

Tillitsvalgte ivaretar medlemmenes interesser i henhold til lov og avtaleverk. Tillitsvalgte er viktige samarbeidspartnere for arbeidsgiverne i det systematiske arbeidet for å forebygge og håndtere mobbing. Tillitsvalgte kan drøfte og forhandle saker med arbeidsgiverne etter bestemmelser i hovedavtalene.

Verneombudet er arbeidstakernes talsperson i arbeidsmiljø saker. Verneombudet skal påse at saker om mobbing blir tatt opp med arbeidsgiver. Verneombudet skal tas med på råd ved planlegging og gjennomføring av tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet, jf AML.

Arbeidsmiljøutvalget skal påse at arbeidsgiver følger opp en melding om mobbing og kan vedta at nødvendige undersøkelser skal gjennomføres, jf AML 7-3 (4).

Arbeidstakernes plikt

Arbeidstaker skal sørge for at arbeidsgiver eller verneombudet blir underrettet dersom han/hun blir kjent med at det forekommer trakassering eller diskriminering på arbeidsplassen. Arbeidstakerne plikter også å medvirke til gjennomføringen av de tiltak som blir iverksatt for å skape et sunt og trygt arbeidsmiljø.

LOs representantskap har behandlet tjenstedirektivet og gjort følgende vedtak

LO krever at Regjeringen foretar en grundig konsekvensanalyse av hvilke virkninger tjenstedirektivet vil få i Norge med henblikk på arbeidsrettslige spørsmål og aktuelle tiltak mot sosial dumping samt mulighetene for å løse samfunnsmessige oppgaver gjennom offentlig sektor.

LO forutsetter at Tjenstedirektivet sendes ut til ny og endelig høring etter at konsekvensanalysen er offentliggjort og før Regjeringen tar standpunkt til direktivet.

LO krever en forsterket innsats mot sosial dumping ut over de tiltak som er foreslått i Soria Moria-erklæringen og i Revidert nasjonalbudsjett 2006.

Dermed ser det ut som om opposisjonens engasjement med fanemarkeringer og underskrifts kampanjer har hjulpet. Gerd Liv Valla forsøkte tidligere i høst å få gjennom et hastevedtak i LO men ble møtt av tillitsvalgte som hadde mobilisert i løpet av helgen.

Landsstyremøte i EL & IT Forbundet den 6 & 7. februar

Av: Kai Christoffersen

Landsstyremøte ble holdt på Sørmarka og kom litt sent i gang pga forsinkelser på flyene. Som dirigenter ble Terje Skog og Hjørdis Henriksen valgt, og som sekretærer ble Hilde Nyutstumoen og Geir Wamstad valgt. De tok landsstyret gjennom sakene på en ryddig, enkel og grei måte.

Budsjett for 2007 ble behandlet og det kom noen gode forslag på endringer med bla og sette av 1 million kroner til kampen for AFP. Da lå det i forslaget at kr 300.000,- skulle være støtte til Aker Verdal sin aksjon. Forslaget fikk ikke nok stemmer til å bli vedtatt og det ble brukt argument som at forslaget var begrensende? Det vil overraske meg om forbundet bruker 2 millioner på denne saken!

Ellers er det litt smått med midler til forbundets utvalg og det betyr vel at en ikke ønsker den store aktiviteten. Øivind Wallentinsen foreslå i hvert fall økninger på flere av disse postene og vant frem.

Den største seieren til de som ønsker et aktivt forbund kom på forslaget om ekstra landsstyremøte. Det skjer svært mye i samfunnet og som berører oss direkte som medlemmer og tillitsvalgte, slik at krav om ekstra landsstyremøte måtte komme og ble heldigvis vedtatt.

Eierskapsmeldingen/Lov om omstilling var på dagsorden og en god nærings og handelsminister Dag Terje Andersen innledet. Han hadde god kjennskap til Telenor og forholdene rundt opplysningen 1881. Han lovet at i de styrene hvor staten var sterkt inne, så skulle alle vite regjeringens holdning, og et aktivt og langsiktig eierskap. Det ble en god debatt og heldigvis litt bedre tid enn først antatt til dette punktet. Landsstyret vedtok også en uttalelse vedrørende eierskapsmeldingen.

Tjenstedirektivet veien videre hadde Ellen Stensrud fra LO som innleder. Hun tok for seg LO sin behandling av saken og poengterte at de forskjellige direktivene har blitt behandlet ved flere anledninger. Hun tok videre for seg en del eksempler på saker som vil være viktige med bla Lavall – Viking Line saken fra Sverige. Hvilket avtaleverk skal følges?

Fra debatten ble det stilt spørsmål om hvem som har rett? De som sier at tjenstedirektivet ikke har betydning eller de som hevder at direktivet griper sterkt inn i norske lønns og arbeidsforhold!

Forbundets utvalg.

På Landsstyremøte skulle det også velges representanter til faste utvalg og HMS utvalget ble først behandlet og uten forslag på motkandidater kunne utvalget enstemmig velges.

Til utvalget om likestilling hadde distrikt Agder forslag om endring mellom to kandidater som begge er fra distrikt Agder, uten at Landsstyret tok slike hensyn og vedtok innstillingen som den var fremlagt.

I forbundets ungdomsutvalg fikk vi inn Stian Bakke Valset som har gjort en stor jobb i distriktets ungdomsutvalg.

I utdanningsutvalget var det to tilleggsforslag på kandidater inn i utvalget og Øivind Wallentinsen var vårt benkeforslag. Han har gode kunnskaper som utvalget behøver og ble satt opp mot kandidat fra Oslo og Akershus, da dette distriktet er godt representert i forbundets utvalg. Men det ble foreslått å utvide utvalget slik at begge de to foreslåtte motkandidatene ble valgt inn.

På tidligere Landsstyremøte har det vært vedtak om næringspolitisk utvalg og Distrikt Rogaland reiste forslag om å opprettholde dette, men fikk ikke nok støtte av Landsstyret til dette.

Lærling spalta

Av: *Svenn Åge Johnsen*

I Samleskinnen vil vi belyse ulike forhold som lærlingene kan komme oppi og ikke minst de mest vanlige sakene vi får spørsmål om. Fagforeningen har som mål å organisere lærlinger, ha god opplæring og forberede lærlingene på at de snart er fagarbeidere og det er dem som skal videreføre faget og overta som tillitsvalgte.

Svenn Åge Johnsen

Lønnsspørsmål

Mange lærlinger lurer nok på hvordan lønnen er oppbygget. Det hersker en del begrep, som kan gjøre det problematisk for en ungdom å tre inn i arbeidslivet. Dette gjelder også når det er snakk om lønn. Jeg skal prøve å forklare enkelt noen av de mest grunnleggende punkter som kommer opp, når det er snakk om lønn.

Man kan begynne med Hovedoppgjør kontra mellomoppgjør. Enkelt fortalt, er et hovedoppgjør i alle partalls år, mens mellomoppgjør er i oddetalls år. Det vil si at i år(2007) vil vi ha et mellomoppgjør. Men hva er forskjellen? Enkelt forklart er at det er i et hovedoppgjør de store forandringene skjer med vår tariff (LOK – Landsoverenskomsten). Mens det i mellomoppgjøret kun skjer justeringer, som ble avtalt i hovedoppjøret. Historisk, har det allikevel i den senere tid vært størst lønnøkning i mellomoppjøret.

Hvordan er så lønna til en lærling oppbygd?

I forbindelse med reform 94, ble partene i arbeidslivet enige om hvordan lærlingene skulle lønnes. Det ble enighet om at en lærling skulle i løpet av sin læretid, tjene ca. det samme som en montør ville i løpet av et år. All lønn for både montører og lærlinger blir samlet i § 3 i LOK.

Her blir lønnen delt inn i bokstaver A, B, C, D, E. Under 3 A (dvs. § 3 og punkt A), blir det som omhandler lærlinger, beregningsgrunnlag og lønn samlet.

Man bør også legge merke til hva lønnen for arbeidstaker uten fagbrev er, da dette er utgangspunktet for overtidslønnen til en lærling. Mange lønnes feil her. Pr. dags dato er lønnen til arbeidstaker uten fagbrev kr 120,51. Det vil si at en lærling som jobber en time 100 % overtid, skal minimum ha kr 120,51 for timen man jobber, PLUSS KR 120,51 FOR OVERTIDEN, SUM 241,02 I TIMEN.

Det også viktig å påse at bedriftene setter opp lønnen i takt med hvilket halvår man er i, noe bedriften kan ha en tendens til å glemme.

Er det noe dere lurer på når det gjelder lønn, ta kontakt med tillitsvalgt eller fagforening.

Trondheimskonferansen

Intervju med leder av LO i Trondheim, Arne Byrkjeflot

Av: Therese Anita Holmen og Trond Sæle

Når var det første gang LO i Trondheim arrangerte Trondheimskonferansen?

I 1988. Da var det 120 delegater samlet i Bakke bydelshus.

Hvem startet konferansen som etter hvert fikk navnet Trondheimskonferansen? Konferansen startet i 1986 i Kristiansand av opposisjonen. Året etter ble den arrangert i Trondheim, så via Oslo og tilbake til Trondheim i 1991.

Hvilken retning har konferansen tatt, innholdsmessig og politisk?

Det har vært de samme linjene, med grunnplanets kurs, og helse har alltid vært med som tema.

I vårt forbund som tidligere het NEKF, var det eksklusjonsgrunn å delta på Trondheimskonferansen i dens spede begynnelse. Har konferansen blitt mer stuert med åra?

Konferansen har fått større betydning på grunnplanet,

men har også fått større aksept blant både tillitsvalgte og politikere.

Hvor mange delegater er påmeldt i år?

515 tillitsvalgte fra alle sjikt i tillitsvalgts apparatet.

Hvordan skal konferansen avvikles neste år, dersom antallet delegater øker like mye som de senere år?

Neste år vil det bli begrenset antall med deltakere. Vi arbeider med planer om en utbygging med plass til 1250 delegater på toppen av Folkets hus. Det vil være uaktuelt å flytte konferansen ut av Folkets hus.

Litt om deg selv?

Jeg jobbet tidligere på Lilleby smelteverk, som ble nedlagt i 2002. Var tillitsvalgt og fagforeningsleder i mange år, organisert i kjemisk. Er selv politisk aktiv,

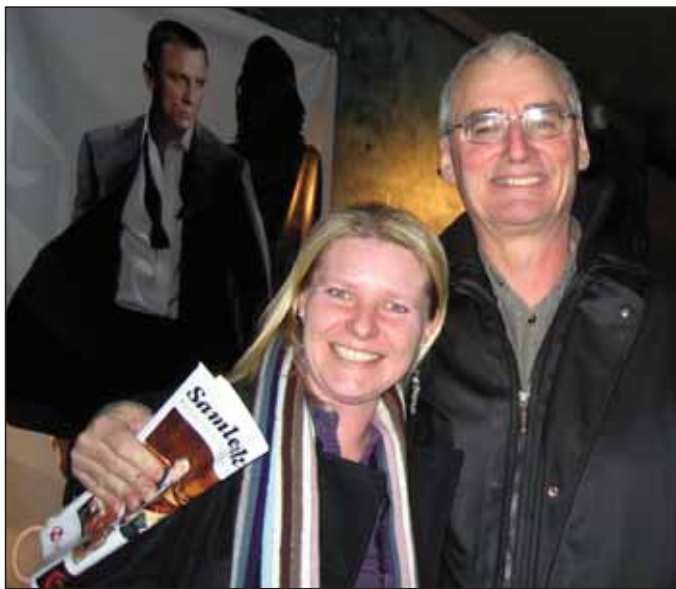
og sitter i bystyret for RV. En samlet fagbevegelse har arbeidet for å få folk inn i bystyret. Fagbevegelsen har hatt stor gjennomslagskraft i bystyret blant annet når det gjelder økte sosialsatser. «Rekommunalisering»; å ta tilbake arbeidsgiveransvaret for bla. merkantilt personell i kommunen har vært et svært viktig mål, og nå er dette på plass! 500 faste arbeidsplasser i kommunen er sikret med tariffavtaler og ordnede arbeidsforhold. Alle skoler og andre kommunale bygg, har fått sin vaktmester og sine renholdsarbeidere. Jernbaneverkstedet ville blitt nedlagt og tomten ville blitt lagt ut til boliger, dersom vi ikke hadde stått på og fått gjennomslag for å endre reguleringsplanen. Alle private barnehager må ha tariffavtale for å få støtte fra kommunen, noe som også var en stor seier. Det er viktig å delta i valgkampen og passe på valgløfter. Ha et nettverk med AP,SV og lignende.

Vil avslutte med å si at AFP er viktig!!!!

Trondheimskonferansen 2007

En ny nasjonal orden?

Av: Trond Sæle, Rønning Elektro klubben

Therese med leder av LO Trondheim, Arne Byrkjeflot.

Vel, det er kanskje å ta litt hardt i, men det er ikke tvil om at Trondheimskonferansen lever opp til sitt rykte som Norges største «treff» for venstre-radikale politikere og tillitsvalgte.

Mange delegater fra Vestlandet og Østlandet ankom sterkt forsinket pga uvær og bombe trusler, og dessverre gikk mange av oss glipp av første del av programmet som omhandlet den nye pensjonsreformen, eller «PEN-SJONSRANET» som reformen også blir kalt.

Boye Ullmann: «LO-kongressens største svik i etterkrigstiden var å godkjenne Stoltenbergs pensjonskompromi»!

Aker Verdal-klubben har bevilget 1 million kr fra klubbkassen sin, for å kjempe mot stortingets pensjonskompromiss og oppfordrer hele fagbevegelsen til å bidra etter evne. Og når en ser at arbeidstakere som går av med AFP etter den nye reformen, mister nær 500 000 kr de 10 første årene som pensjonist i forhold til dagens ordning, er dette vel anvendte penger!

MEN, hvordan er det mulig at LO-kongressen går for pensjonskompromisset! Finnes det en skjult avtale om at sykelønnsordningen forblir urørt, dersom LO godkjenner pensjonsreformen? ELLER, er LO-toppene ført bak lyset av markedsøkonomer med fantasifulle økonomiske beregninger? LO-kongressen bør snarest gå inn for landing, og gjøre den jobben de er valgt til å gjøre, nemlig å fronte medlemmenes interesser mot storkapitalens interesser i denne saken. SAMMEN ER VI STERKE! (forsvar AFP.no)

Temaet lørdag morgen var «Om helse og klassetilhørighet».

Steinar Westin fra institutt for samfunnsmedisin ved NTNU holdt et interessant å engasjerende innlegg om sosiale ulikheter innen helse. Helse og Sosialminister Dagfinn Høybråten i forrige Bondevik regjering uttalte: «Du er din egen helseminister»! Det er lett å si men allikevel vanskelig å forstå når det i Storbritannia på 1980 –

Fra plenum Trondheimskonferansen Foto: Trond Sæle.

tallet var 3 ganger høyere dødelighet blant arbeidsfolk på gulvet i forhold til administrativt personell. I Norge, 1990-94 var dødeligheten dobbelt så høy for arbeidsfolk på gulvet som for administrativt personell. For hver leder som fikk uførepensjon, fikk 3,3 ufaglærte arbeidere uførepensjon.

Sosiale helseforskjeller,et fattigdomsproblem?

HØYRESIDEN klager på at Jeppe drikker.
FAGBEVEGELSEN må spørre om hvorfor Jeppe drikker!

Westin tok for seg samfunnsutviklingen fra standssamfunnet via klassesamfunnet til velferdssamfunnet, hvor han til slutt stilte et betimelig spørsmål: Hvor går velferdsstaten i dag, i modernismens tid?

Og igjen var det kun et logisk svar:
VELFERDSSTATEN ER BÆREKRAFTIG SÅ
LENGE FAGBEVEGELSEN HOLDER DEN
UNDER PRESS!!!

Westin advarte også mot overgangen fra solidaritet-folketrygd til forsikrings- folketrygd, og de store sosiale forskjellene dette vil medføre i fremtiden.

Randi Reese, forbundsleder Fellesorganisasjonen (FO), holdt et innlegg om «kampen om et menneskevennlig arbeids- og samfunnsliv». Og «ARBEIDSLINJA må piskes til for å få folk i arbeid»? Temaet tok for seg -brutaliseringen i arbeidslivet, -kvinnens problem med påtvunget deltidsarbeid, at 700 000 nordmenn er borte fra arbeid hver dag, at behovet for arbeidskraft har fremtvunget prosjektet: «arbeidslinja». Sentralt i oppbyggingen av velferdstaten var RETTEN

og PLIKTEN til arbeid. Innstramningene i trygdene skal bidra til at folk ikke så lett søker trygd, men ledes inn på arbeidslinja. At sosialhjelpen ikke har nasjonale normer, kan også forklares ut ifra arbeidslinjas logikk. Blir du syk og trenger økonomisk hjelp, skal du ikke spørre om å få en rettighetsorientering. Nei, du skal fremlegge en prestasjonsorientering, hva kan du gjøre tiltross for at du er syk! Statsråd Hansens utsagn: «Stå opp om morran», har satt fokus på vilje og motivasjon, ikke rettigheter!

Arbeidslinjas konsekvenser er bl.a. psykologisk nød, -40 000 barn som lever i fattige familier i Norge, -lav levestandard, som er særlig kritisk for barn.

Fagbevegelsen må sloss for en human og raus arbeidslinje hvor alle har rett på en nøktern og forutsigbar levestandard! Nivå på levestandard er et verdispørsmål, og et menneskerettsspørsmål.

Kanskje en ny linje må innføres, en stønadslinje som skal gi oss alle en inntektssikring når og hvis det skulle trengs. En ting er sikkert, utfordringene i framtida er store, men med fagbevegelsens årvåkenhet og styrke, skal velferdssamfunnet seire!

Lørdagens kameratkveld på Olavs Pub ble en kjempesuksess med god mat og drikke, allsang, dans og ikke minst lystige samtaler med høystemte Trøndere! Søndagens tema: Fagbevegelsen og kommune- og fylkestingsvalg 2007, ble innledet av leder i LO i Trondheim, Arne Byrkjeflot. Vil du vite mer om dette og Arne Byrkjeflot sitt arbeid i Trondheims bystyret for å rekommunalisere kommunen, skal du lese Therese Anita Holmens eksklusive intervju med Arne, for Samleskinnen, på side.

Samling for felles kamp for arbeid og faglige rettigheter

Trondheimskonferansen 26-28 januar 2007

Av: Therese Anita Holmen

Flyet vårt til Trondheim var forsinket, så Trond Sæle og jeg ventet med andre LO Rogalendinger på Sola fredags ettermiddag, men etter en times tid gikk vi om bord. Vi mellomlandet i Bergen, og der snødde det «litt» så det ble ekstra lang ventetid med måking og avising. Dette resulterte i at vi ikke kom frem til konferansen før etter første kaffe pause. Fikk da høre at det også hadde vært bombetrusler på Gardermoen, så Ellen Stensrud kom ikke som planlagt til konferansen. Hun skulle holdt innledning om Stortingsvalget 2005, og fagbevegelsens arbeid med å følge opp fagbevegelsens krav til de rødgrønne partiene. Konferansen hadde blitt åpnet før vi kom av Arne Byrkjeflot, leder av LO i Trondheim. Mer enn 500 var påmeldt, og de aller fleste LO-forbundene var til stede. Fra Rogaland var det ca 30 tillitsvalgte fra ulike forbund, og fra EL & IT Forbundet var det totalt 53 delegater fra ulike distrikter og fagforeninger. Rogaland elektromontørforening var representert med Trond Sæle og undertegnede, og to ungdommer, Magnus Gunderstad og Rene Wagner.

LO i Trondheim hadde invitert Gerd Liv Valla spesielt til konferansen, men Valla kom ikke av sikkerhetsmessige grunner. Da Trondheims-konferansen åpnet fredag kveld, leste leder for LO i Trondheim Arne Byrkjeflot, opp en hilsen fra LO-leder Gerd-Liv Valla som beklaget at hun ikke kunne være tilstede på konferansen av sikkerhetsgrunner. I hilsenen sto det blant annet: « Trondheimskonferansen har blitt en fin tradisjon - ja nærmest en institusjon i fagbevegelsen.

Dere er samlet på det største politiske verkstedet med LO-tillitsvalgte mellom kongressene våre. Jeg håper dere får ei flott helg, med gode politiske diskusjoner og faglig påfyll. Samtidig takket hun for all støtte og alle gode hilsener de siste to ukene! Det har betydd mye! Vi har mye ugjort: pensjon, lønnsoppgjør, valgkamp og internasjonal solidaritet.

Vi skal fortsatt være den sterkeste politiske kraften i Norge!»

Her er noen av temaene som ble tatt opp på konferansen:

AFP, ved Stein Aamdal fra Aker Verdal som orienterte om «Aksjon forsvar AFP»

Kampen for et menneskevennlig arbeids og samfunnsliv samt helse og klassetilhørighet. Arbeidslinja - må pisken til for å få folk i arbeid?

En interessant innledning av Stein Westin (Lege) og Randi Reese(Forbundsleder FO).

Fagbevegelsens rolle og betydning for Norsk Folkehjelps internasjonale arbeid, innledning ved Generalsekretæren i Norsk Folkehjelp, Finn Erik Thoresen.

Tjenestedirektivet sto selvfølgelig også på dagsorden, og oppropet om at vi krever en demokratisk behandling av tjenestedirektivet ble signert av de fleste på konferansen.

Fagbevegelsen og kommune- og fylkestingsvalg 2007, og LOs lokalorganisasjoners betydning for å stille krav til de politiske partiene. Arne Byrkjeflot la frem hva en samla fagbevegelse hadde fått til i Trondheim, som du kan lese mer om på side XX i Samleskinnen.

Vi ble alle inndelt i grupper på lørdagen, og tema var da AFP. Hvordan skal vi sikre oppslutning blant fagorganiserte, og spesielt yngre for å vinne kampen om AFP? Hvordan kan fagforeninger og klubber bidra til at fagbevegelsens krav om å sikre varig videreføring av innholdet i AFP blir gjennomført av de rødgrønne partiene?

Konferansen valgte en redaksjonskomite som ble ledet av Kristin Bjørlykke, og på søndagen ble alle forslagene lagt frem. Det ble i alt vedtatt 29 uttalelser, med disse overskriftene: Forsvar AFP, Krev veto mot Tjenestedirektivet, Stans kampanjen mot Gerd-Liv Valla og LO, Cuba, 6-timersdagen, Afghanske flyktninger, Angående Israel og Palestina, Anstendige lønns- og arbeidsvilkår i bussbransjen, Anstendig norsk politikk Israel-Palestina, Bemanningsreglement i barnehagene, Ei lønn å leve av, også for lærlinger, Forsvar bruttopensjon i offentlig sektor, Forsvar velferdsstaten, Gi selvstendighet til staten Vest-Sahara, Ingen norsk støtte til okkupasjonen av Irak, Kampen mot sosial dumping må ikke stagnere, Kollektiv forvaltning av tjenestepensjon.

Sett kurder spørsmålet på dagsorden, Lærlinger og studentrabatt, NAV – reformen, Pensjonsreformen må sikre alle en verdig alderdom, Regjeringen må fjerne egenandelene.

Rett til dagpenger, Scandic-Cuba, Støtt prosjekt helselag Nepal, Sykehusreformen skaper større forskjeller, Tett smutthullet i landbruksindustrien, Tiltaksplasser Stavne Gård og Torgersensaken. Uttalelsene kan leses på LO i Trondheim sine hjemmesider.

Kveldene ble avsluttet på Olavs pub som er i til-

knytning til Folkets hus, og der var det allsang til levende musikk. Sosialt og koselig å treffe igjen kjentfolk, og bli kjent med nye tillitsvalgte. Det var ei hektisk helg med tett program, spennende innledere og gode debatter, så det var vel verdt å bruke ei helg på Trondheimskonferansen!

Aktiviteter våren 2007

Invitasjon til kurs for medlemmer og tillitsvalgte

- Er du nyvalgt eller skal velges som tillitsvalgt? Har du ønsker om å bli tillitsvalgt?
- Vil du lære din egen organisasjon å kjenne, få bedre innblikk i avtaleverk?

Kurset har som mål å få deltakerne til å lære å mestre å delta i en forhandling. Ja da er dette rette kurset for deg!!

Tidsrom:	Onsdag 11. - fredag 13. april 2007.
Tidspunkter:	Dag 1 og 2 vil kurset vare til kl. 18 00, dag 3 til ca. kl. 1500.
Sted:	Fagforeningens hus i Stavanger – Lagårdsveien 124.
Stipend:	Det blir utbetalt kr. 675,- i stipend pr dag.
Bruspenger:	Det blir utbetalt kr. 40,- i bruspenger pr dag.
Overnattingstilskudd:	Det blir utbetalt kr. 200, - pr. natt en overnatter.

Invitasjon til HMS konferanse

Et meget spennende program som alle må prioritere. Denne konferansen vil være viktig for alle verneombud, Hovedverneombud og tillitsvalgte som jobber med Helse, Miljø og Sikkerhet. For alle som deltar i AMU og BU er det viktig å få innspill og samtidig kunne gi av egne erfaringer, slik at også gruppe arbeid vil være en viktig del av konferansen.

Noen av de tema som vil bli behandlet er:

- Kjemisk helsefare.
- Erfaringene med Inkluderende Arbeidsliv.
- Kropp & Helse. Arbeidsstillinger.
- EU sine direktiver i forhold til norsk arbeidsliv.
- Skiftarbeid ved arbeidstilsynet og Ptil.
- AKAN og rusmiddel problematikk.

Konferansen holdes på Park Inn Hotell i Stavanger den 9 og 10. mai.

Tidspunkt:	Oppstart dag 1 er kl 09.00 og avslutning kl 17.00 Oppstart dag 2 er kl 09.00 og avslutning kl 15.00
Stipend:	Det blir utbetalt kr. 675,- i stipend pr dag.
Bruspenger:	Det blir utbetalt kr. 40,- i bruspenger pr dag.
Overnattingstilskudd:	Det blir utbetalt kr. 200, - pr. natt en overnatter.

*Påmelding til fagforeningskontoret på telefon 51 84 04 50 eller mail: firmapost@rele.no
Påmeldingsfrist 16. april.*

Ungdomskurs 30. mai til 1. juni

Det skal arrangeres ungdomskurs og invitasjon vil komme så snart denne er ferdig. Målgruppen er unge medlemmer som vil ha innføring i organisasjonen, avtaleverket og forhandlinger. En ønsker å skape engasjement mellom unge tillitsvalgte og unge medlemmer.

Så klubber og medlemmer må notere seg dato. Ytterligere info vil komme på fagforeningens hjemmeside, men det er mulig å melde seg på allerede nå ved å sende mail til: firmapost@rele.no eller telefon 51 84 04 50.

Deltakere på et tidligere ungdomskurs.

Er det kurs som savnes?

Send en mail til fagforeningen og vi sørger for at studieutvalget behandler den på sitt første møte!

Tenk på de som er glade i deg og legg inn ICE kontaktperson på din mobil, NÅ!

Ambulansefolk har oppdaget at de fleste skadde har mobil på seg, men vet ikke hvem de nærmeste pårørende er i adresselisten.

Det er en lur ide å ha et felles navn som en kan kontakte. Forslaget er at alle registrerer en person som heter «ICE» (=In Case of Emergency). Under dette navnet står den/de personer som en mener bør kontaktes. Ønsker en flere personer bruk ICE1, ICE2, ICE3.

Det er en enkel sak å få til, er gratis og kan gjøre en stor forskjell når det gjelder.

VAKTLISTE FOR 2007

Våren 2007

29. mars	Hanne I. Bore
12. april	Atle Helljesen
26. april	Erik Ekhaugen
10. mai	Cecilie Engebretsen
24. mai	Ørjan Berven
7. juni	Inger Marie Sunde

Høsten 2007

23. august	Maren Eide
6. september	Frode Folkestad
20. september	Kurt A. Elvevoll
4. oktober	Benedikte Dalland
18. oktober	Arnhild Skretting
1. november	Eirik Myhre
15. november	Kjell M. Brygfeld
29 november	Roger Magnussen
13. desember	Erik Ekhaugen

Styret finner det riktig å presisere at dette tilbudet er for LO-medlemmer i LO i Stavanger og omegn og deres samboer/ektefelle og barn under 21 år.

Advokatene er imøtekommende med å besvare alle typer forespørsler av rettslig karakter så langt vedkommendes kompetanse rekker, og under de begrensede

muligheter for å innhente informasjon som situasjonen medfører.

Når det gjelder oppfølging utover det som kan gis på rådgivningskontoret, vil klienten vanligvis få hjelp gjennom sitt forbund i saker som gjelder arbeidsforholdet.

LO I STAVANGER OG OMEGNS JURIDISKE RÅDGIVNINGSKONTOR

4. etg. I Folkets Hus, Stavanger

Torsdag fra kl. 17:0 til kl. 19:00 (til kl. 20:00 dersom det er klienter)

Egenandel kr. 125,- for inntil 1/2 time

Egenandel kr 250,- for 1/2 – 1 time

Ingen timebestilling

For Haugesund:

Hvert medlem betaler kr 200,- for hver konsultasjon hos advokat.

Bestilling skjer gjennom LO i Haugesund og Omegn. Tlf 52 71 58 72.

For Sandnes:

Medlemmene og dets familie kan ved timebestilling få inntil 20 minutter konsultasjon hos advokat for bare 100,- kr. Ved behov for mer enn 20. minutter dekker medlemmene dette selv. Familiemedlemmer kan ikke bruke advokathjelp mot medlemmet.

Timebestilling LO i Sandnes og Gjesdal:
Partallsuker tlf 51 66 14 51.

Timebestilling Jæren AOF:
Oddetallsuker tlf 51 66 68 23

Distriktstariffkonferansen

Distriktene Rogaland, Møre og Romsdal, Hordaland – Sogn og Fjordane var samlet til konferanse i Haugesund den 7 til 9. mars-07.

Av: Kai Christoffersen

Nesten femti tillitsvalgte fra de tre distriktene var samlet i Haugesund for å behandle flere viktige saker som opptar forbundet og som vil være viktig for medlemmene. Konferansen burde hatt mer preg av en forberedelse mot tariffoppgjøret, da forbundets tariffkonferanser starter til høsten.

Men like fullt var det saker som engasjerte og etter en konstituering med Leif-Egil Thorsen som dirigent og Kjell Olav Eriksen som referent, var deltakerne klare for å jobbe med avtale festet pensjon og deretter etterutdanning.

Tre glade deltakere.

Dag to var satt av til behandling av inn og utleieproblematikk. Det er i Norge i dag stor etterpørsel etter elektrikere og bedriftene leier inn det som er å få tak i. Hvordan forholder vi oss som tillitsvalgte og våre bedrifter til utenlandsk arbeidskraft? Hvilke regler gjelder ved innleie fra vikarbyråer, er det lov? Hva med godkjenning fra Direktoratet for Sikkerhet og Beredskap? Disse og mange flere spørsmål ble diskutert på konferansen og gruppearbeid med diskusjon om allmenngjøring av tariffavtalen på landsbasis ble også gjort.

Flertallet av gruppene ønsket IKKE generell allmenngjøring av tariffavtalen!

Dirigenter og sekretærer under konferansen.

På ettermiddagen var det arbeidstidsordninger og lokale kampmidler som sto på dagsorden. Det ble en orientering om de arbeidstidsordninger som brukes og de avtaler som er gjort. Det ble stilt spørsmål om ikke 14 – 28 rotasjon offshore ble viktig krav til tariffoppgjøret, men svaret var dessverre nedslående. Forbundet oppfatter ikke at det er et krav fra miljøet og får ikke press på å jobbe med en slik ordning. De vil derfor ikke sette en rotasjonsordning som «alle» andre har på dagsorden, uten at miljøet selv krever dette.

Dag tre ble brukt mye til akkord og produktivitetsavtalene. Det er ønske om å jobbe akkord, men mange frykter det ukjente. En savner noen i miljøet som kan følge opp de tillitsvalgte og akkordtaker til de føler at de behersker akkorden selv.

Siste sak var forhold om elektroutdanning og vårt engasjement ovenfor lokale skoler. Det ble videre diskutert hvordan vi skal praktisere Forskrift om Kvalifikasjonskrav for Elektrofagfolk.

Gruppearbeid fungerte bra og involverte samtlige slik at oppgavene ble presentert i plenum på en god måte. Sammen med John Helge Kallevik sitt arbeid med å få oss på viking museum og omvisning på Karmøy, så ble konklusjonen at konferansen var vellykket.

AKAN

AKAN – Arbeidslivets kompetansesenter for rus- og avhengighetsproblematikk – ble etablert i 1963, og er et trepartssamarbeid mellom LO, NHO og staten.

Av: Kai Christoffersen

Er vi med å skape holdninger på arbeidsplassen i forhold til alkohol og narkotika? Har bedriftens sosiale tilbud til ansatte blitt diskutert i HMS utvalg eller i andre fora i bedriften?

Spørsmålet kommer fordi det er ikke galt å arrangere julebord med et par glass med vin og avsluttes med kaffe og Cognac!

Problemet oppstår nå fredagspilsen blir innarbeidet som en del av bedriftskulturen. Ofte er det mellomledere som har med forskjellige grupper ansatte på tema-kveld, kick off, seminarer og lignende, som er i fare sonen. Dette innebærer også tillitsvalgte som er mye på reise og må på byen for å kjøpe seg et måltid.

Annerledes landet

I Norge er det blitt mer og mer akseptert å nyte alkohol i sammenheng med jobben og er ikke lenger det annerledes landet som Norge engang var. Selv helgefyllen er blitt lik i Europa og ikke et norsk fenomen lenger. Dette skyldes strengere krav til utførelsen av arbeid og nøyaktighet, slik at 2-3 pils i lunsjen ikke er akseptert i de fleste land, noe som var vanlig tidligere. Dermed er jobb pilsen flyttet til kvelder og helger. Seminarer som strekker seg inn i helger. Turer til utlandet med såkalt team building er populært og medfører en sammenblanding av hva er jobb og hva er fritid.

Julebord tradisjonen

Arbeidsgiverne må ta drikkepresset på alvor. Det kan være en viktig årsak til at hver femte arbeidstager ikke deltar. Er det ansatte som stenges ute fra sosiale tilstelninger så bør en diskutere dette i bedriften. Ledelsen

har ansvar for alle ansatte. Norsk respons har utført en undersøkelse for Aftenposten som viser at halvparten av oss i varierende grad opplever drikkepress knyttet til julebord arrangert av egen arbeidsgiver. Kvinner føler seg mer presset enn menn, eldre arbeidstagere mer enn yngre. Allikevel synes tre av fire nordmenn det er positivt at arbeidsgiver inviterer sine ansatte på julebord. Et klart flertall sier også ja til at arbeidsgiver spanderer alkohol.

- 7 prosent - over 160 000 yrkesaktive - er regelmessig i bakrus på jobb.
- Oslo ligger på versting toppen i landet når det gjelder å være i bakrus på jobb. Over halvparten av de spurte har opplevd dårligere arbeidsevne dagen etter at de har nytt alkohol.
- I Oslo er det også flest som skulker jobben på grunn av bakfyll. Nesten to av ti sier de har uteblitt fra arbeidet dagen etter at de har vært beruset.
- Totalt har 4 prosent av de yrkesaktive vært borte fra jobben det siste året fordi de har drukket alkohol dagen før.

Spiller nettpoker på jobb

Et annet problem som Akan kan hjelpe med er spilleavhengighet og etter seddel forbudet på pengespill automater er nettpoker blitt populært. Mange bedrifter opplever nettpill i arbeidstiden som problematisk og tillitsvalgte må sette seg inn i reglene for arbeidslivet før en av de ansatte får føle ledelsens vrede og henges ut som ubrukelig.

Bedrifter trekker medlemmer for kurs som er bedriftenes ansvar

Et medlem ble trukket i lønna for pålagte kurs, blant annet for EX kurs og FSE kurs. Fagforeningen ble engasjert og hadde møte med bedriften. Vi er glade for at bedriften snudde og tilbakebetalte det trukne beløp.

Det kan virke som bedriftene forsøker å føre krav bedriften har på seg over på medlemmene. Vi har fått flere slike meldinger om slikt trekk.

Er du trukket for forskriftsmessige kurs? Ta kontakt!

Offshore med dårlig vær

Av: Kai Christoffersen

Hver vinter opplever man i Nordsjøen storm og orkaner. Det kan være vanskelig å forestille seg hvordan dette ser ut, men redaksjonen har fått tilsendt noen bilder som illustrerer bølgehøyden ganske bra.

Bildene er tatt på Oseberg feltstener i januar med en vindstyrke på over 60 knop. Vinden økte på og ble i perioder målt til rundt 100 knop. De mørke ringene som en ser på skaftene er 30 meter under dekk og da

ser man enklere de kreftene det er i bølgene som klatrer opp og slår inn på dekk.

I slikt vær blir det nederste dekket, cellerdeck, stengt for all ferdsel. En har opplevd på andre installasjoner at containere som står på dekket flytter seg og kan skape farlige situasjoner.

Foto: Georg Berentsen, Norsk Hydro.

SUDOKU og spørsmål

Tilbakemeldingene på Samleskinnens Sudoku er at den har en passelig vanskelighetsgrad og at mange forsøker å løse oppgaven, selv om det ikke er så mange som sender den inn til trekningen som vi har i forkant av vært nummer.

Vi fortsetter med å dele ut skrapelodder til den heldige vinneren!

For å være med i trekningen må oppgaven være sendt fagforeningen innen 31. mai 2007.

Bruk adresse:

Rogaland Elektromontørforening
Lagårdsveien 124, 4011 Stavanger.
Eller bruk E-post: firmapost@rele.no

						9		
		9			3	5	4	6
		6			1			8
5				8			9	
9			3		5			4
	2			9				5
3			4			7		
7	4	1	2			3		
		8						

Vinner av Sudoku oppgave 4-06 ble: Kjell Bjørn Aaserød

Vinner av kryssordoppgave 4-06 ble: Jan Tjelta

Petroleumstilsynet (Ptil) har i perioden ført tilsyn med håndtering av språk- og kommunikasjonsutfordringer innen stillas-, kran- og løftearbeid og lønns- og arbeidsvilkår for utenlandske ansatte ved anleggsdrift på gasskraftverket på Kårstø.

Av Ptil.

Med bakgrunn i funn under tilsynet på området arbeidsmiljø har Ptil gitt Naturkraft AS et varsel om pålegg.

Det ble gjennomførte intervjuer både med arbeidsgiver- og arbeidstakersiden hos underleverandører. En kroatisk-norsk tolk bisto under tilsynet.

Om Naturkraft AS sin rolle på Kårstø

Naturkraft AS er operatør for det planlagte gasskraftverket som ligger inne på Kårstøanlegget, men er en adskilt virksomhet. Et konsortium bestående av Siemens i Tyskland og Siemens i Norge er tildelt kontrakten for å bygge kraftverket. Det skal i tillegg plasseres kontrakter for infrastruktur inne på gassterminalen. Disse oppdragene er satt ut til Gassco/Statoil og vil bli administrert derfra.

Bakgrunn for tilsynet

Forebygging av sosial dumping er et hovedsatsningsområde for Ptil. Dette innebærer blant annet at Ptil følger opp at allmenngjøringsloven etterleves på landanleggene. I tillegg innebærer forebygging av sosial dumping å følge opp at arbeidsforholdene – herunder helse og arbeidsmiljøforholdene - for utenlandske ansatte er i samsvar med annen HMS-lovgivning. Ptil har identifisert risikomessige utfordringer knyttet til kommunikasjon over språk og kulturbarrierer.

I dette tilsynet har vi sett spesielt på håndtering av språk- og kulturforskjeller innenfor områdene stillasarbeid og kran- og løfteoperasjoner. Dette fordi kommunikasjon spiller en sentral rolle i slike arbeidsoperasjoner og er kritisk for forsvarlig aktivitet.

Årsmøte i klubbene

Årsmøte EL&IT klubben Aker Kværner Elektro Region Stavanger

Av: Leif-Egil Thorsen

EL&IT klubben i Aker Kværner Elektro sin avdeling Stavanger avholdt sitt årsmøte i vant tradisjon på Folkets Hus i Stavanger fredag 9. februar 2007 fra kl. 18.00. Medlemmer og inviterte gjester ble ønsket velkommen, og under åpningen ble det tatt opp noen av de viktigste begivenheter fra året 2006. Det ble i den forbindelse foretatt 1 minutt stillhet for klubbens medlem Per Olaf Skjæveland, som omkom i den tragiske flyulykken på Stord 10. oktober 2006. Edvin Habbestad og Leif Magne Vasvik ble valgt til å lede årsmøtet, og Bjørn Inge Vågen ble valgt til å føre protokoll fra møtet.

Beretningene ble tatt en etter en, spørsmål ble besvart og tatt til orientering. Da EL&IT klubben er underlagt LO klubben i AKEL ble også beretningen derfra lagt frem og tatt til orientering. Regnskap og budsjett ble enstemmig vedtatt, og revisorrapport tatt til etterretning. Forslag ble ikke behandlet, da det for første gang på lenge ikke hadde fremkommet noen forslag fra medlemmer eller styre. Valgresultatet etter postvalget for 2007 ble gjennomgått og tatt til etterretning av årsmøtet. Det ble valgt representanter til representantskapet (års- og halvårsmøtet) i Rogaland Elektromontørforening (RELE) på årsmøtet. Klubblleder Leif-

Årsmøte i Aker Kværner Elektro.

Egil Thorsen, sekretær Ulf Larsen og styremedlem Edvin Habbestad ble gjenvalgt i klubbstyret. Det ble valgt ny Kasserer, Kenneth Skog, samt nytt varamedlem til styre Torstein Engevik. EL&IT klubben gratulerer de valgte!

Årsmøtet ble avsluttet med å takke, samt overrekke gaver til Morten Ravn Hagen som trofast har bidratt som tillitsvalgt for medlemmene i KVI, KOGAS og AKEL gjennom over 11 år. Han har i tillegg bidratt i like mange år for Rogaland Elektromontørforening (RELE).

Årsmøte i 2007 varte ca. 1 time, som er noe over gjennomsnittet for disse møter for AKEL sin del. Det ble etter årsmøtet åpnet for medlemsmøte og for innledninger ved de inviterte gjester. Først ut var Klubblederen i LO klubben i AKEL, Kristian Pedersen som tok en orientering av de viktigste sakene LO klubben hadde hatt på agendaen i løpet av 2006. Han tok også opp de utfordringer en står ovenfor, når en nå går inn i 2007.

Neste gjest var Konserntillitsvalgt i Aker Kværner, Atle Teigland. Han tok for seg en orientering om det konsernfaglige samarbeidet i AK, samt forklarte rundt noen av de ryktene som går om oppkjøp/utsalg av Aker Kværner, samt andre saker som det ryktes om. Tredje gjest var vår egen fagforenings leder Øivind Wallentinsen. Han tok for seg orientering om oppkjøringen frem til tariffoppgjøret i 2008, samt orientering om virkningen av innføringen av tjenestedirektivet opp mot kampen mot sosial dumping.

Midt i gjestenes innlegg gikk brannalarmen på bygget, slik at 15-20 minutter gikk før vi kunne fortsette medlemsmøtet.

Da det var viktig å få gjennomført disse orienteringene, ble det ikke tid til den lokale EL&IT klubbens egne punkt på dagsorden ved klubblleder Leif-Egil Thorsen. Dette da det var bestilt bord på Dolly Dimples kl. 20.45 senest. Møtet ble hevet kl. 20.35. På Dolly Dimples ble det sosialt samvær og servering av pizza og forfriskninger!

Årsmøte i Rønning Klubben

Av: Stein Roar Thomassen

Rønning Elektro Klubben avholdt sitt årsmøte onsdag den 21/2-07 i fagforeningens hus stavanger .

Årsberetning og regnskap ble enstemmig godkjent. Det ble også avholdt valg som ble følgende etter styrets innstilling:

Leder:	Stein Roar Thomassen	Ikke på valg
Nestleder:	Trond Sæle	
Sekretær:	Stig Haga	Ikke på valg

1 Styremedlem:	Frode Jacobsen	Ikke på valg
2 Styremedlem:	Harald Egeland	
3 Styremedlem:	Erling Helland	Ikke på valg
Lærling rep:	Hans Chr. Nøland	Ikke på valg

Det ble informert om akkordkurs.

Responsen lot ikke vente på seg 4 medlemmer ønsket å delta på kommende akkordkurs.

Noen ord fra Leder i Ungdomsutvalget

Da var første Ungdomskurs avholdt i 2007 i regi av Ungdomsutvalget.

Kurset hadde 18 etter hvert så veldige livlige deltakere som det så ut som koste seg masse på dette kurset, tilbakemeldinger vi har fått av deltakerne er kjempebra. De fleste kunne gjerne tenke seg og komme på kurs igjen og emnene/foredragene som ble tatt opp på kurset stod i god smak hos deltakerne.

Det var jeg, «Stian Bakkmo Valset» som arrangerte kurset denne gang fra ungdomsutvalget i Rogaland sammen med kursveileder Venke Heimdal. Vi kom oss godt fornøyd gjennom kurset og ambisjonene om et vel så like bra kurs skal bli avholdt i midten av februar.

Vi i ungdomsutvalget vil ha høy aktivitet utover i 2007 med kurs og skolebesøk, så mye aktivitet som vi kan. Dette er kjempe interessant arbeid skal jeg si dere!!!

Konferanse om EUs tjenstedirektiv

Tekst og foto: Therese Anita Holmen

LO i Dalane og Dalane Næringsforening inviterte til informasjons- og debattmøte 14. februar i Dalane Næringshage, Egersund.

Invitasjonen var sendt til tillitsvalgte i Dalane distriktet og til medlemmer i Næringsforeningen. Dette var første gang de hadde et arrangement sammen, og invitasjonen var kun sendt ut på e post.

Det var 22 deltakere fra fagbevegelsen og næringslivet i Dalane, fra blant annet NNN, FF, NAF, Fagfor-

bundet, EL & IT, Titania, Dalane Energi, og Nei til EU samlet på konferansen.

Konferansen var ment som et informasjons- og debattmøte med fokus på hvilke muligheter og utfordringer direktivet gir oss. Er sosial dumping og EUs tjenstedirektiv to sider av samme sak? Vil direktivet gjøre det vanskeligere for myndigheter og fagbevegelse å kontrollere de vilkårene som arbeidstakere på midlertidige oppdrag arbeider under?

Konferansen ble åpnet av Rune Eia, leder av LO i Dalane. I Dalane er det 2800 LO medlemmer.

Tor Olav Gåsland, daglig leder i Bjerkreim Trelast som representerte Dalane Næringsforening var konferansier gjennom dagen.

Det var ulike innledere fra ulike ståsteder. Boye Ullmann, faglig sekretær i Nei til EU innledet om sosial dumping og tjenstedirektivet, er det to sider av samme sak?

Henrik Kvadsheim fra Europabevegelsen innledet om konsekvenser for det norske arbeidslivet med synspunkter fra Europas utkant og etterkant. Han mener også at Nei siden bruker direktivet siden det kommer fra EU.

Samuel Thengs innledet om konsekvenser for lokale arbeidsplasser, han er også kontaktperson for Nei til EU i Egersund og medlem i NOPEF.

Ivar Hovland fra Covent innledet om viktigheten av effektiv vareflyt og god tilgang på arbeidskraft. Co-

vent har modernisert med nye maskiner, og han mente at vi lever for å arbeide, mens franskmennene arbeider for å leve!

Tom H. Albertsen fra DPP contracting, innledet om sin bedrift som driver med utleie av arbeidskraft til industrien innen for plate sveis og rør.

Øivind Wallentinsen vår leder i Rogaland Elektromontørforening innledet til slutt, og forklarte hva var nytt og hva som er uklart i direktivet, innsynsrett, lov om allmenngjøring, og godkjenningen hos DSB som vil falle bort ved et direktiv.

Etter konferansen fikk jeg gode tilbakemeldinger på at Øivind var dyktig, og det er jo kjekt!

Etter innledningene ble det en paneldebatt med alle innlederne, og deltakerne fikk anledning til å stille spørsmål. Alle var enige om at sosial dumping er noe vi ikke vil ha! Konferansen var bra og lærerik for de fleste tror jeg.

Foran fra venstre: Samuel Thengs, Ivar Hovland, Boye Ullmann og Rune Eia.

Bakerst fra venstre: Tom H. Albertsen, Henrik Kvadsheim, Øivind Wallentinsen og Tor Olav Gåsland.

Refleksvester skal være CE-merket

I forbindelse med at Vegdirektoratet fra 1. mars 2007 innfører krav om refleksvest i alle biler, ønsker DSB å gjøre oppmerksom på at alle refleksvester skal være CE-merket. CE-merket er produsentens erklæring om at vesten oppfyller sikkerhetskravene som stilles i regelverket. Vestene skal være utstyrt med bruks- og vedlikeholdsanvisning på norsk.

Det er den som forhandler/importerer og produserer refleksvestene som skal påse at refleksvestene er i henhold til gjeldende regelverk. Refleksvester er å betrakte som personlig verneutstyr, og skal være utformet i henhold til forskrift om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr (PVU-forskriften) og lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven).

For refleksvester er det utarbeidet standarder som produsenten kan følge når produktet lages. Disse gjelder i hele Europa og heter NS-EN 471 for refleksvester til profesjonelt bruk/arbeidstakere og NS-EN 1150 for refleksvester til fritidsbruk. Ved å følge disse standardene vil produktene antas å oppfylle de grunnleggende sikkerhetskravene i regelverket.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) er tilsynsmyndighet med refleksvester til privat bruk og har tidligere avdekket refleksvester i markedet

som ikke holdt kravene. Vester som ikke har tilfredsstillende reflekterende egenskaper kan gi falsk trygghet, og representere fare for liv og helse for brukeren. Direktoratet for arbeidstilsynet er tilsynsmyndighet med refleksvester til profesjonelt bruk.

Refleksvester som ikke tilfredsstiller kravene er forbudt å omsette.

Se etter dette når du skal kjøpe en refleksvest, tekst skal være på norsk CE-merke

- Angivelse av størrelse (piktogram)
- Navn på produsent eller importør/forhandler
- Standarden den er produsert etter (eks. EN 471, EN 1150)
- Antall vask den tåler/evt. rens (eks. max 25 x)
- Rengjøringsanvisning

Arbeidstiden redusert med en tredel etter krigen

Av: SSB

Siden 1946 har det blitt en million flere sysselsatte personer i Norge. Økningen har funnet sted i tjenestetende virksomhet, mens andelen sysselsatte i primærnæringene er redusert fra 32 til 3 prosent.

Utførte timeverk per person er i gjennomsnitt redusert med en tredel i denne perioden. Til sammen var det vel 2,4 millioner sysselsatte i 2006, mot litt over 1,4 millioner i 1946. Mens det var 70 prosent flere sysselsatte personer i 2006 enn i 1946, økte befolkningen i samme periode med om lag 50 prosent. Det har med få unntak vært vekst i antall sysselsatte perso-

ner hvert år i hele denne perioden. Det viktigste unntaket var årene 1988 til 1992, da en sterk konjunkturedgang førte til at sysselsettingen totalt ble redusert med 116 000 personer.

Moderat vekst i utførte timeverk

Men selv med en sterk vekst i tallet på sysselsatte personer etter krigen, ble det i 2006 likevel bare utført 9 prosent flere timeverk totalt enn i 1946. Flere arbeidsreformer i denne perioden er en viktig årsak til at gjennomsnittlig arbeidstid i dag er betydelig

lavere enn for 60 år siden. Like etter krigen hadde de fleste lønnstakere 2 ukers ferie og 48 timers arbeidsuke. Ferien ble først økt til 3 uker (fra 1948) og deretter til 4 uker (fra 1965). I løpet av 2001-2002 ble det innført 5 ukers ferie for de fleste grupper av lønnstakere. Ukentlig normalarbeidstid er gradvis redusert til 37,5 timer.

Utførte timeverk per sysselsatt person påvirkes også av omfanget av deltidsarbeid. Om lag en firedel av de sysselsatte arbeider i dag deltid.. Deltidsandelen økte på 1970-tallet, i stor grad knyttet til kvinnes inntog på arbeidsmarkedet i denne perioden. De siste 20 årene har deltidsandelen vært mer stabil.

Tallene for utførte timeverk inkluderer overtid, mens fravær på grunn av sykdom og fødselspermisjon er trukket fra. Overtid og fravær kan svinge en del fra år til år, og vil derfor først og fremst påvirke korttidsendringene i utførte timeverk. De siste 10 årene har det likevel vært en klar tendens til økning i sykefraværet. Når personer på sykefravær regnes med i tallet for sysselsatte personer, har dette bidratt til å redusere antall utførte timeverk per sysselsatt person i denne perioden.

Store endringer i næringsstrukturen

Fordelingen av sysselsettingen på næringer har endret seg radikalt etter annen verdenskrig. Generelt er det snakk om en vridning bort fra primær- og sekundærnæringer mot tjenestenæringer. Sysselsettingen i jordbruket er redusert med nesten 330 000 personer de

siste 60 årene. På den annen side har sysselsettingen i helse- og sosialtjenestene økt fra 45 000 sysselsatte i 1946 til 470 000 i 2006. Sysselsettingen i industrien økte fram til midten av 1970-tallet, og har deretter gått tilbake, med unntak av en periode på 1990-tallet. Etterkrigsperioden inneholder eksempler både på næringer som er lagt ned, og på næringer som har oppstått. Et eksempel på det første er hvalfangsten, som sysselsatte om lag 5 000 personer på begynnelsen av 1950-tallet, men som ble trappet ned utover på 1960-tallet (bortsett fra en begrenset småhvalfangst). På den annen side oppsto oljevirkksomheten som en ny næring i Norge på 1970-tallet. Oljevirkksomheten sysselsetter i dag om lag 35 000 personer.

Lang arbeidstid i primærnæringene

Primærnæringen hadde gjennomgående lang arbeidstid sammenlignet med andre næringer i 1946. Dette mønsteret er like markert i dag, og nedgangen i utførte timeverk per sysselsatt person har vært mindre i primærnæringene enn i andre næringer. Nedgangen i gjennomsnittlig arbeidstid har vært sterkest i tjenestenæringene. Det er også her vi finner den sterke økningen i deltidssysselsetting. Endringene i næringsstrukturen har i seg selv også bidratt til noe av nedgangen i gjennomsnittlig arbeidstid totalt, siden de næringene som har avgitt arbeidskraft gjennomgående har lengre arbeidstid enn vekstnæringene.

Tjenstedirektivet

Fra Nei til EU!

En viktig årsak til at det er mer enn dobbelt så mange arbeidere fra Øst-Europa i Norge enn Sverige, Danmark og Finland til sammen, er at det er et liberalt regelverk i Norge som åpner for mye sosial dumping, useriøsitet og økonomisk kriminalitet. Sentralt for fagbevegelsen er å organisere arbeidstagere. Allmenngjøring av tariffavtaler er gjennomført på petrokjemiske anlegg og i byggebransjen. I tillegg krever LO en rekke tiltak mot sosial dumping og økonomisk kriminalitet som bl.a.: ID-kort på anlegg for å få oversikt, tiltak mot kontraktører, innsynsrett i lønns og arbeidsvilkår, innføring av ILO konvensjon 94.

I tillegg krever fagbevegelsen autorisasjonsordninger for å luke ut økonomisk kriminalitet som herjer i renhold og byggebransjen. For å drive med utleie av arbeidskraft kreves lærlingeordninger, HMS-arbeid, yrkesskadeforsikringer, tilknyttet bedriftshelsetjeneste, bevis for at skatter og avgifter blir betalt. I dag har dette sklidd helt ut. Tjenstedirektivet vil forhindre

alle disse tiltak i følge artikkel 16.2. Kontrollmulighetene vil minske drastisk med et nytt Tjenstedirektiv. Tjenstedirektivet vil vanskeliggjøre arbeidet mot sosial dumping og økonomisk kriminalitet.

*Fra en av de mange demonstrasjonene mot Tjensteddirektivet.
Fotograf: Geir Løkke*

Rapport fra utvalgene

Rapport fra Oljeutvalget:

Leif-Egil Thorsen.

Siste møte ble avholdt i fagforeningens lokaler 5. februar 2007. Saker som ble tatt opp var følgende:

Det ble gjennomgått årsberetningen fra utvalget som skulle leveres til fagforeningens styre for 2006.

Det ble gjennomgått og evaluert sakene som ble tatt opp på felles møte med Hordaland, Sogn og Fjordane.

Tvistestatus: 1 tvist vunnet for Fabricom vedrørende utbetaling av fagtillegg for mekaniske fag.

1 tvist vunnet for Fabricom vedrørende betaling av reisetid ved hjemreise jul, påske, pinse og sommerferie.

Arbeidstidsordninger land: Avtalen mellom 6 LO

forbund forbedret og utvidet med 14-21 i tillegg til de andre.

Inn- og utleie § 17. Det ble diskutert felles uttalelse EL&IT og TELFO vedrørende bruk av § 16-12. Innleie av utenlandsk arbeidskraft der en ikke opp-fyller kriteriene i § 17-2. Viktig å presisere at § 17 andre punkt gjelder like godt i disse tilfeller.

Det ble i møtet gjennomgått saker diskutert i det sentrale Olje og Anleggsutvalget i EL&IT forbundet. Det ble startet opp en planlegging av verve dag som skal avholdes i hele landet for EL&IT forbundet den 15. mai 2007.

Det ble diskutert at klubbene må bidra med stoff til historieboken som utgis i forbindelse med 100 års jubileet i 2009.

Utvalget startet opp en kartlegging av ønsker/behov for etterutdanning blant medlemmene i fagforeningen. Dette kommer fagforeningen til å jobbe med, og vi oppfordrer alle medlemmer til å bidra med å få en oversikt over de behov en ønsker.

Rapport fra HMS utvalget:

Kai Christoffersen.

HMS utvalget hadde møte torsdag den 8. februar og brukte mesteparten av tiden på byggeplass besøk. En ønsker at utvalget skal bli mer synlig og vil ut på byggeplasser for å inspisere sikkerheten. Utvalget skal ikke overta eller gjøre jobben for verneombudet på arbeidsplassen, men hjelpe til med å se på forholdene med andre øyne enn de som går der til daglig.

Utvalget har laget en sjekkliste for denne typen besøk og lager en rapport etter besøket som sendes verneombudet og eller den tillitsvalgte på stedet. Da blir

det verneombudet som må ta forholdene opp med sin arbeidsgiver og forhåpentligvis blir arbeidsplassen litt tryggere.

De vanligste problemene er ryddighet på arbeidsplassen og der er det svært mye vi selv kan gjøre. Ellers er det sikring av åpninger i gulv og vegger som er mangelfulle. Og på byggeplasser er en ikke like flinke til å koordinere HMS arbeidet mellom de ulike fagene som på de større anleggene. Her har vi en utfordring med å få alle bedriftene til å tenke HMS arbeid!

Ellers har utvalget arbeidet med HMS konferansen som arrangeres den 9 og 10. mai i Stavanger. Innledere er på plass og tema skal være gode, så nå håper en at svært mange melder seg på konferansen.

Konferansen har tema som dekker alle gruppene som vi organiserer i distriktet og tror vi kan få gode diskusjoner og tilbakemeldinger fra gruppearbeidet.

Fylkeskonferanse i Rogaland 2007

Av: *Therese Anita Holmen*

Therese Anita Holmen

Delegater fra alle lokale LO avdelinger, gjester og innledere både fra Rogaland og utenfor var på konferansen. Fylkeskonferansen går over 2 dager, men jeg hadde bare anledning til å delta første dagen, så jeg skal skrive litt om konferansens første dag.

Iver Jan Leren fra fylkeskommunen innledet

om kunnskapsløftet. Det har vist seg at flere ønsker bedre kunnskap om språk, derfor mer kunnskap om allmennfag. Fra våren 2008 skal det være instruktører ute i bedriftene.

LOs distriktssekretær i Rogaland, Øystein Hansen informerte om «Arbeid og Kultur».

LO Rogaland og Næringsforeningen i Stavanger-regionen har opprettet en stiftelse ved navn Arbeid & Kultur. Stiftelsen skal være selvberende, og stå for flere prosjekter i kulturåret, men med et hovedprosjekt som skal gå av stabelen i mai 2008. Når kulturåret er over, er målet at stiftelsen disponerer midler som kan finansiere kulturell aktivitet, med hovedvekt på arbeid blant unge.

Valgkampen og den faglige politiske situasjonen ble innledet av Rita Lekang fra LO sentralt. Innledningsvis startet hun med at det er tøft for de som jobber i LO for tiden, og at media taler for seg. Nevner noen av sakene som var tema for innleder og i debatten:

I mellomoppgjøret skal vi ta ut vår del av verdiskapningen. Pensjon ble tatt opp, og det var på forhånd levert en uttalelse om AFP som ble oversendt redaksjonskomiteen.

Heltid en rettighet, og deltid en mulighet. Mange, særlig kvinner blir ikke ansatt i hele stillinger i kom-

munene. De får kanskje en 17,4 % stilling fast, men jobber kanskje totalt 100 % med alle ekstravaktene de tar. De må vel også ha en rett til å kunne forsørge seg selv og sine barn? Dette gjelder særlig i helsetjenesten i kommunene, og som må gjøres ansvarlig for dette.

Døgnåpne barnehager og helårs Skolefritidsordning(SFO). Åpningstidende må ses i en sammenheng med når folk jobber. Flere kommuner stenger SFO i alle skolens ferier, og selv om vi har fått den femte ferieuka så er det lang vei til vår ferie blir så lang som lærernes!

Tjenestedirektivet og representantskapet i LO sitt vedtak tirsdag 27. februar og en konsekvensutredning om hva direktivet betyr for norsk arbeidsliv - før regjeringen tar endelig stilling til direktivet.

Olav Støylens innledet om Kjemisk Forbund sin kampanje «Vold i nære relasjoner» som startet 8. mars 2006. De laget haugervis med T-skjorter på som det sto «Jeg slår ikke dama mi» på. Forbundet kjemisk har slått seg sammen med NOPEF, og de heter nå Industri Energi. Kjemisk som var et mannsdominert forbund startet kampanjen fordi de mente de måtte ta ansvar. De hadde en plattform for kampanjen og forpliktet seg til å: ikke utøve vold, bidra til å stanse vold mot kvinner, og å være gode rollemodeller. Informasjon ble tatt opp på møter for tillitsvalgte, T-skorter ble delt ut blant tillitsvalgte og på de mest tenkelige steder, og det ble informert til medlemmer gjennom e post og internett. Kampanjen fikk mer oppmerksomhet enn forventet fra mange av landets avkroker. De fleste menn synes det er feigt å utøve vold mot kvinner. Kjemisk oppfordret alle til å bidra med holdningsendringer. I «gamle» Kjemisk holdes det enda litt liv i kampanjen etter sammenslåingen til Industri Energi.

Lars Enevoldsen informerte om LO Favør, og det var anledning for oss å stille spørsmål, og komme med innspill til forbedringer.

Foreløpig innkalling til Årsmøte I DISTRIKT ROGALAND

Folkets hus i Stavanger den 26. april 2007 kl 09.00

Foreløpig dagsorden

1. Godkjenning av møteinnkalling.
2. Åpning og konstituering.
3. Beretning fra styret og utvalgene.
4. Innsendte forslag.
5. Regnskap 2006.
6. Tema.
7. Revidert budsjett 2007 / Bevilgninger
8. Valg
9. Avslutning.

*Forslag til saker som skal behandles på årsmøte må være styret i hende innen 2. April 2007.
Disse sendes på E-post til elogit.rogaland@rele.no*

*Med vennlig hilsen
Rolf Bersås
Leder*

Skal eldre jobbe lenger?

Av: Ebba Wergeland, Overlege i Arbeidstilsynet

Jeg hørte en rådmann – det var forresten en rådkvinne – fortelle om hvordan kommunen hennes hadde fått sine eldre ansatte til å fortsette i arbeid utover AFP-alder.

Det startet med at de la om det tradisjonelle «pensjonistkurset» som alle ble tilbudt ved 55 års alder. Kurset hadde nærmest fungert som en melding om at man var i ferd med å bli for gammel. Nå ble det lagt inn et helt annet budskap i foredragene: Kommunen vil gjerne at du skal fortsette i arbeid i mange år enda. Hva betyr det i praksis for dine planer og din økonomi?

De årlige medarbeidersamtalene fikk et nytt punkt for alle over 55 år. Man skulle se på om det var nød-

vendig å justere arbeidsforholdene slik at arbeidstakeren kunne mestre jobben flest mulig år framover uten å slite seg ut. Dette var ikke minst viktig for mange kvinner. De har ofte yrker der «karrieren» ikke automatisk gir lettere arbeid med årene: barne- og ungdomsskole-lærere, reinholdere, pleie- og omsorgsyrker, underordnet kontorpersonell.

En av tre 50-66-åringer i norsk arbeidsliv tror ikke at de vil orke, eller være friske nok til å jobbe fram til pensjonsalderen (Levekårsundersøkelsen 2003, SSB). Nesten halvparten tror at mindre arbeidsmengde og kortere arbeidstid ville gjort det lettere å fortsette. Mindre fysisk tungt arbeid og roligere arbeidstempo

Ebba Wergeland med kursdeltakere i 2005..

er også viktig for mange. Men hvor mange ledere drøfter arbeidstid og arbeidsforhold med «seniorene», slik de gjorde i rådkvinnens kommune?

Takket være langsiktig planlegging kunne lederne i hennes kommune tilrettelegge arbeidsforholdene for den eldste gruppen ved å justere jobber etter hvert som stillinger ble ledige, hvis oppgaver ble endret eller i forbindelse med omorganiseringer.

Denne kommunen ga også de eldstes erfaringskompetanse den statusen den fortjente. De ble blant annet mer systematisk brukt som faddere og veiledere for nyansatte. Kommunen trodde på livslang læring, og viste det i handling. Det ble aktivt lagt til rette for kursdeltakelse og videreutvikling av kompetanse for årsklassene over 55 år. Sist, men ikke minst, ble det gitt personlige lønnstillegg for hvert år fra 62 års alder, med 10.000 kr per år for full stilling.

Men det aller viktigste, sa rådkvinnen, var at vi i handling viste «seniorene» at vi faktisk mente det på alvor når vi sa at vi ønsket å beholde dem. Og vi lyktes over all forventning. Nå velger nesten ingen å gå av med AFP ved 62 års alder.

En fersk undersøkelse av kommunale leders syn på eldre arbeidstakere (KLP 2006), forteller at åtte av

ti ledere mener det ikke er nok bemanning til å tilrettelegge for eldre, og like mange mener at de ikke hadde budsjett til å gjøre det. Hvis det blir nødvendig med nedbemanning, vil nesten halvparten anbefale eldre ansatte å søke AFP. Selv om rådkvinnens historie viser at det kan finnes muligheter også med dagens budsjetter, er ledernes handlingsfrihet ofte begrenset av trang kommuneøkonomi.

Statlige ledere er ikke annerledes enn de kommunale. Staten «moderniserer og fornyer» gjennom nedbemanning. Og nedbemanningen skjer som i kommunene blant annet ved å anbefale de eldste å slutte. Hvis de ikke slutter frivillig, kan de bli oppsagt og tvangspensjonert. Som ansatte i Arbeidstilsynet møter vi mange av dem som blir parkert på et sidespor, frosset ut eller bare glemt etter omorganiseringen. De passer ikke i «det nye konseptet» eller hva det nå kalles.

Det er hensynsløst å la folk avslutte arbeidslivet på den måten. Det blir ikke lettere for dem når ministrene, deres øverste arbeidsgiver, stadig gjentar hvor viktig det er for samfunnet at de eldre står lenger i jobb. - Det aller viktigste, sa rådkvinnen, var at vi i handling viste «seniorene» at vi faktisk mente det på alvor.

Forutsigbar pensjon?

Av: Helge A Sægrov

Helge Sægrov.

Dette var ordene statsminister Jens Stoltenberg brukte om den forestående pensjonsreformen. Det ser ikke ut som om det betyr det samme som at avtaler om pensjon som er inngått for den delen av befolkningen som nå er i posisjon for pensjon skulle være forutsigbar. Ved folkepensjonens innførsel i 1967, ble det fortalt at nå skulle alle få 2/3 av sin lønn i pensjon. Jeg valgte, etter 47 år i arbeidslivet (på timelønn), å gå av med AFP ved fylte 62 år. Min del av folkepensjonen ble da 41 % av tidligere lønn. Dette var ikke 66,6 %, som var lovet. Dette på toppen av den regelen som er innført for AFPere at det skal reduseres i pensjonen dersom det tjenes mer en 15000,- pr år. Den AFPer som har restarbeidskraft tilbake, må få lov til å kunne tjene inntil

2/3 av lønnen før pensjonen reduseres. Det vil ikke rettferdiggjøre det sviket som er begått mot AFPere, men det vil gjøre det litt enklere for oss å betale de faste utgiftene til det samfunnet vi lever i.

Det blir hevdet fra regjeringen at det er for lav pensjonsalder i Norge i dag. Det er i folketrygdens statutter 40 års opptjeningstid. Hvorfor er ikke dette nevnt som en betingelse for pensjon? Hvorfor skal kun alder være en betingelse for pensjonsalder? Arbeidstakere i dette landet kunne starte på sin arbeidskarriere ved 15 års alder, den gang jeg begynte å jobbe. Det vil si at når man går av ved fylte 67 år, har man arbeidet i til sammen 52 år.

I det norske systemet er en AFPer ikke pensjonist. Det er bare inntekten som er på pensjoniststadiet. Det er ingen honnørrabatt som innrømmes før ved fylte 67 år. Hvor er logikken?

Dersom det er i samfunnets interesse at de eldre skal yte mer til fellesskapet, må de ikke straffes. Disse som allerede har bidratt til den standarden vi har i dag, vil bestemme over sine «pensjonist dager» selv. Dersom det legges til rette for et seniorarbeidsliv som den enkelte kan styre selv, uten å bli straffet økonomisk, da kan det være det blir flere eldre hender i arbeid. Det må aldri glemmes at den pensjonen som i dag utbetales, er innbetalt igjennom et langt arbeidsliv, av de samme som får den utbetalt. AFP var en tariffavtale som ble forhandlet frem i 1989, hvor det ikke ble noe tillegg på lønnen, men en avtale hvor bedriftene skulle utbetale del av pensjonen til arbeidstakere som valgte å gå av ved fylte 62 år.

Leder – fra side 2

vært. Arbeidsmiljøloven er en del av det Norske lovverket og skal følges av alle, enten en er LO leder, Statsminister eller direktør. Hva som er de faktiske forhold i selve saken mellom Valla – Yssen får vi nok aldri vite. Saken ble dårlig håndtert av Gerd Liv Valla fra starten, men hun tok seg inn litt etter litt. Det er også slik at det, som har foregått mellom Valla – Yssen, må flere i LO ledelse ha hatt kjennskap til og da har også de noen plikter i forhold til arbeidsmiljøloven. Det har vært skrevet mye om både det ene og det andre i denne saken, men etter min mening er resultatet slik at det ikke er representanter fra LO som avgjorde om Valla måtte gå eller ei, det var mediene.

Jeg mener at også i denne saken skulle det vært vi som er medlemmer i LO som skulle bestemt utfalle av

saken. Det hadde bare vært mulig hvis det hadde blitt kalt inn til en ekstra ordinær kongress. Forbundslederne måtte da tatt stilling til om de mente saken var så alvorlig at en ekstra ordinær kongress burde diskutert saken og deretter foretatt de nødvendige vedtakene. Jeg håper nå at det blir ryddet opp i de arbeidsmiljøproblemene som måtte være i LO, samtidig håper jeg at LO samla kan dra lærdom av det som har skjedd. Det betyr etter min mening at de som sitter på toppen i fremtiden ikke overlater de vanskelige sakene til media, men lar de som er medlem i LO bestemme utfalle av sakene.

Da gjenstår det bare å ønske alle en riktig god påske.

Øivind Wallentinsen

RETURADRESSE:
Rogaland Elektromontørforening
Lagårdsveien 124, 4011 Stavanger

*Hjemmeside Rogaland Elektromontørforening: <http://www.rele.no/>
Hjemmeside EL&IT Distrikt Rogaland: <http://www.elogit-rogaland.org/>*